

DeneySEL Şiirin 2010'ları Ne Durumda?¹

2010'lar şiirinin üzerinden 8 yıl geçmiş bulunuyor. Şiiri onlu yıllara bölerek ele almanın sakıncaları, kolaylıkları birçok yazıda vurgulanıyor. Her ne kadar nicelik anlamında bu döneme ait en çok yazı yazarlardan biri olsam da ne bir eleştirmenim ne de buna benzer bir misyonum var. Benimkisi bu dönemde şiir yazıyor olmanın getirdiği kişisel, biraz da kuşağıma karşı bir vicdan meselesi sanırım. Dolayısıyla kolay yolu seçmekte bir sakınca görmüyorum. 10'lar şiirine ait toplam yazı sayısı 1 buçuk 2'yi geçmiyordur. Gözümünden kaçtığına da pek ihtimal vermiyorum. Tabii çıkan kitaplar hakkında yazılan yazıları bunun dışında tutuyorum. Yine bir sayısal örnek: Biri ortak olmak üzere toplamda üç kitap yazmış biri olarak kitaplarım hakkında kaleme alınan yazı sayısı 1. Yazar kişi de memleketten arkadaşım. Bunu şahsî bir veri olarak almak isteyenler varsa kaynakları hepimiz için taramalarını öneririm.

Şiiri çeşitli yönelimleriyle ele alan, en azından onun bir mahallesi adına söz alan son grup 2000'ler deneysel şiirine aitti.

Peki, nedir buna sebep?

Şiiri çeşitli yönelimleriyle ele alan, en azından onun bir mahallesi adına söz alan son grup 2000'ler deneysel şiirine aitti. Bu grup kendi işini görüp dağıldı doğrusu. Eleştirmek için söylemiyorum, basit bir tespitten ibaret dediğim. Şiiri genel hatlarıyla, diyelim ki gelenek içerisinde bir çizgi

1. Bir başka soru şu: 2000 ve 2010 arasında ne var? 2000'lerden sonra yazılan şiirin konuşulmaması bu ara soruyu da ortada bırakıyor.

Fazla gelecek ama söyleyelim, gündelik dil şiire deneyselle bulaşmış bir şey değil, hiç olmadı bir yüz yılı var bunun.

oluşturma gayretiyle inceleme işi ise çoktan bitmişti. 10'lara gelince... Yaşam pratiklerindeki dönüşüm -teknolojik sıçrayışlar buna sebeplerden birini oluşturuyor-, dünyada ve ülkedeki siyasî ortamın getirdikleri, şairler arasındaki bölünmeler-hırslar, biraz da sebep aramadan dönemsel bir verimsizlik, bu kuşağın şiirini değerlendirme anlamında ortada bırakmıştır. Tabii ki bir dönemin içinden o

dönemin tam anlamıyla ne olduğu, ne olmadığı belirlenebilir, demeye çalışmıyorum. Yalnız bu kadar iyi şaire ağız birliğiyle susulmasını hayır alameti olarak da göremeyeceğimiz bir gerçek.

Bütün bunları 2010'lar şiiri üzerine ne söylersem doğal olarak eksik kalacağını vurgulamak için dile getirdim.

İlkin bir belirleme ve ayıklama gerekiyor.

Bir kere 2000'ler şiirinin bu şiire yol açıcı konumunu teslim etmek gerekir. Şiir bağlamında, birçok halef selef reddiyesinin dışında burada bir "onaylamadan" bahsetmemiz yerinde olacaktır.

Aradan çıkarmak istediğim bir şey var: Ben büyük oranda önemsedğim şiiri, şairi yazdım yazılarımda. Bunun dışında kalanlara kim hangi payeyi verecekse verir. Dışarıda tuttuklarıma genel olarak değinecek olursam, örneğin "oyun olarak şiir" diyebileceğim bir şiirde büyük oranda Eloğlu etkisi görülüyor. Sanatta oyun elbette ciddi bir yönelim olarak karşımıza çıkıyor. Alman şair Schiller'in gündelik baskıdan kurtulmak için bir "amaçsız eylem" olarak oyunu ön plana çıkardığını biliyoruz. Yalnız bizdeki oyun, hele de çağımızı düşününce yukarıdaki tarifi dışında kalıyor, öyle ki bir "oyalanmanın", pozculuğun ötesinde bir anlam ifade etmiyor diyebiliriz "oyun olarak şiir" için.

Yine benzer şekillerde Ece Ayhan, Mustafa Irgat kırması bir şiiri de bu bahsettiğime bir yan yol olarak örnek verebilirim. Bir de "gündelik" dilin deneyseldeki yerini yanlış anlayan bir

İç içe geçmiş
birçok biçimin
neredeşey
formülsüz şiiri
yazılıyor bugün.

grup var. Söşgelimi Twitter'da konuşulan bir jargonla şiir yazıldığında ortaya yeni bir şey çıkacağını sanmak jargon-şair zekâsı ikiliğinde şaire hakaret niteliğinde olacaktır. Fazla geleceğ ama söyleyelim, gündelik dil şiire deneyşelle bulaşmış bir şey değıl, hiç olmadı bir yüz yılı var bunun. Malzeme ne olursa olsun şair şiiriyle

birlikte bir dünya kurar ve o malzeme oraya demirbaş olur. Bu anlaşılmadığı sürece ne yazılırsa yazılışın...

Nasıl bir şiir vadediyor 2010'lar?

Daha önce *Kontra*'nın 2. sayısında değındiğim gibi 2000'ler şairi neredeyşey tek tek kendi formülünü oluşturmuştu. Genel olarak antilirik bir motivasyonla yeni bir hamlede bulunulmuştu. Ücra-şiir, *madde-şiir*, *parçalı ham.*, *somut şiir*, *görsel şiir*... kavramlaştırılmış, manifestosu vb. olan yönelimler. Belki de İkinci Yeni'den, ondan daha çok da sonraki yıllara yayılan etkisinden kopuşun bu kadar net ayrımlarla gösterilmesi gerekliliğindendi bu durum. Merkezden uzaklaşp kümeleşen oluşumlar...

2010'lar büyük oranda böyle bir iddiayla şiir yazmıyor. Saçılma, bir imkândan çok merkezî bir konuma sahip olmuş durumda. Serbestleşme neredeyşey politik bir tercihten ziyade tercihsizliğe dönüştü diyebiliriz. Zaten bu kuşağın üstesinden gelmesi gereken en önemli mesele de bu bana kalırsa. Böyle bir durumda şiir yazmak hiç de kolay bir iş değıl. Şair bir ip üzerinde yürümeye çalışıyor bugün. Dolayısıyla vaadinin de büyük bir iddia barındırdığını düşünüyorum.

İç içe geçmiş birçok biçimin neredeyşey formülsüz şiiri yazılıyor bugün. Bu iddianın içini doldurabildiğini sandığım şairler var. İsmail Aslan, Liman Mehmetcihat, Mehmet Davut Özdal, Fatma Nur Türk, Emirhan Esenkova, Mehmet Can İnsperest aklıma gelen ilk isimler. Zor bir iş yaptıkları, bunun zamanla daha iyi anlaşılacağı kanaatindeyim.